

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy hónapra K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-20

A lengyelek diadala

Váratlan és örömteljes szenzáció erejével hatott a lengyeleknek a varsói csatában aratott nagy győzelme, a lengyel vezérkarnak nap-nap után új, nagyarányokban kibontakozó sikereit hirdető jelentések. Ma, a lengyel offenzíva néhány napja után, már Varsótól és Lembergig messze keletre folyik a harc, a diadalittas lengyel csapatok az egész vonalon hazájuk keleti határai felé közelednek. Varsó utcáin végtelen oszlopokban vonultatják végig az elfogott vörös katonákat, a hátrált őrző német csapatok előtt is ezernyi ezer menekülő orosz rakta le fegyvereit, a vörös hadsereg szinte katasztrófális menekülésben igyekszik vissza régi állásai felé.

Szinte alig hihető, hogy mind e csodálatos és végtelen jelentőségű eredményt, a hadi helyzetnek ugyszólván napok alatt való teljes megváltozását egyedül a lengyel nép hatalmas, hősi erőfeszítésének köszönhetné a vörös pestis által még mindig fenyegetett Európa. Alig hihető még akkor is, ha tekintetbe vesszük Wrangel tábornok ellenforradalmi csapatainak növekvő erejét, az általuk lekötött bolsevik csapatok elvonását is. Mélyebb okoknak kellett itt közbejárni és ezek a mélyebb és döntő okok minden jel szerint: az orosz tanácsrendszer, a szovjet egész berendezkedésének és borzalmas terror utján megszervezett hadseregének belső bomlása lehet.

Mi, akik szintén keresztül esztünk a proletárdiktatura rettenetes megpróbáltatásán, tudjuk, miféle alakulás a vörös hadsereg: a nagyvárosok sópredéke, a bolsevik rendszer által megbénított ipar kenyér nélkül maradt munkásai és a halálos fenyegetésekkel bekényszerített parasztság alkotják annak zömét. Ennek a hadseregnek a katonái most ezerszámra dobják el a fegyvert a diadalmas lengyelek előtt, szinte komolyabb ellenállás nélkül adnak fel kiterjedt harcvonalakat és erős várakat. A terrorral, vérell, vassal összekovácsolt vörös armádiában félreismerhetetlenek a bomlás jelei.

A lengyelek legutóbbi nagy sikereik után most már súlyos és felelősségteljes választás előtt állnak. Megpróbálhatják sikereiket a végletekig kiaknáva, előre-törni Oroszország belsejébe, fegyvereik tüzével égetni ki Európa vérző, nagy sebeit, az orosz szovjetet, vagy köttetnek Minszkben méltányos békét, amely kielégíti a lengyel nép jogos érdekeit és kívánságait, sorsára bízva Oroszországot, szabad utat engedve a bomlás és a tehetetlenség szülte belső korhadás folyamatának, amely előbb-utóbb ugyis félrelöki az utóból Lenint és munkatársait.

Az entente rossz szemmel nézi a cseh-szerb-román egyezményt

Bécs, aug. 24. A *Neues Wiener Tagblatt* illetékes entente-forrásból a következőkről értesül:

A szláv nemzeti államok között létrejött megállapodások és külügyminisztereiknek egymással, ugyszintén Take Jonescuval folytatott megbeszélései az entente-körökben komoly aggodalmat keltenek, mert azok ellenkeznek azokkal az alapvetőelvekkel, melyeket a londoni egyezmény tartalmaz s amelyek az új nemzeti államok létesülésének előfeltételei voltak. Romániának, mely a

Balkánon tulsulyban levő hatalom, kétszeresen érdeke, hogy egyoldaluan le ne kösse magát és olyan katonai egyezményekkel ne vezettesse magát félre, melyek nem annyira a védekezés, mint inkább a támadás törekvéseinek csiráit hordozzák magukban. Az entente körében azt hiszik, hogy Románia is méltányolni fogja ezt a felfogást. Entente-körökben egyébként azt hiszik, hogy a lengyel-orosz béketárgyalások sikeresek lesznek.

Lukachich altábornagy vallomása Tisza István gyilkosainak bűnpörében

Ilosvay határrendőrségi felügyelő a rendőri nyomozás első napjairól

Budapest, augusztus 24. A hadosztálybírósg Tisza István gyilkosai bűnpörének mai tárgyalásán folytatta a bizonyítási eljárást.

Sztupka őrnagy-hadbíró a tárgyalás megnyitása után a következő bejelentést tette: A Strauss István dr. tanuvallomásában ismertetett legfőbb számszéki aktákat beszereztem. A legfőbb számszék átiratot küldött hozzám, melyben azt mondja, hogy az iratok tartalma a Tisza-pör tárgyalása alkalmával nyilvánosságra nem hozható és Strauss István dr. felhatalmazás nélkül és a titoktartás kötelezettsége alól való felmentés nélkül ebben az ügyben tanuvallomást nem tehet. Az iratokat beterveztem.

Török Sándor dr. védő kijelenti, hogy Strauss István dr. kész vallani, de természetesen csak akkor, ha a felmentés számára megérkezik. A bíróság határozathozatalra vonult vissza és úgy határoz, hogy elrendeli Strauss István dr.-nak tanuként való kihallgatását és a hivatali titoktartásra vonatkozó felmentés iránt a szükséges lépéseket meg fogja enni.

Rátérnek a tanukihallgatások folytatására.

Lukachich altábornagy vallomása

Az első tanu somorjai Lukachich Géza báró altábornagy. A forradalom utáni napon — így kezdte vallomását — addig maradtam helyemen a Militar-kommandón, míg fizikailag lehetséges volt. Délután 1 órakor a parancsnokság átadására kényszerítettek. Délután fél 4 órakor a lakásomra akartam menni, de elfogadtam azt a tanácsot, hogy a családomra való tekintettel ne menjek haza, hanem helyezzem magamat a nemzeti tanács vé-

delmő alá. Automobilon elmentünk az Astoriába, körülbelül háromnegyed 4-kor érkeztem oda. Egy szobába vezettek. Nem volt az a benyomásom, hogy letartóztatnak, az urak mind nagyon tapintatosan viselkedtek. Utólag tudtam meg, kik azok, akik körülöttem foglalatostokdát: Friedrich István, János Andor főhadnagy, Szántó Sándor és Molnár Kálmán dr., a többiek nevét nem tudom.

5 óra tájban hozzám jött János Andor azzal a kérdéssel, hogy hajlandó vagyok-e átvenni a militárkomandót, hogy a rendet helyreállítsam. En erre hajlandónak mutatkoztam. Egy félóra múlva az illető tiszt azzal jött vissza, hogy *ki vagyok nevezve és menjünk fel autóra a várba.* Az Astoriában egy negyedik emeleti szobában voltam. Lementünk. Az első emeleten élénk jöttek, hogy lehetetlen kimennem, mert a főmeg fel van nagyon izgatva ellenem és be akar lötni. Friedrich kért, hogy menjek a balkonra és tartsak rövid beszédet, meg van győződve, hogy a hangulat azonnal meg fog változni javamra. En ezt a mulatságra való tekintettel nem tehettem és kérését ismétellen elutasítottam. Viszszatértem a szobámba és ott hallottam a lenti üvöltést: *Halál rá!* Erre levezettek a Magyarutcai kapun, felvettem egy gummi-köpnöveget és egy civalkalapot, így távoztam el és Szántóhoz mentem.

Mondada dr. tárgyalásvezető: Nem vette észre Nagyméltóságod, hogy az Astoriában való tartózkodása alatt a bontiek közül valaki ellenséges nyilatkozatot tett volna Nagyméltóságod ellen?

Lukachich: Sőt! Meggyőződésem, hogyha ezek közül az urak közül csak egy is vesztemet akarta volna, csak oda kellett volna szólnia a tomegnek, amely tizlé-

pésnyire állott, hogy ott vagyok és akkor megölték volna és senkit sem lehetett volna felelősségre vonni.

Sztupka őrnagy-hadbíró: Igaz-e, hogy a kegyelmes urnak az eredeti, aranyból készült Mária Terézia-rendjét ellopták?

Lukachich: Ott maradt az Astoriában és sohasem kaptam meg.

Török Sándor dr. védő kérdéseire megjegyzi Lukachich, hogy Szántó Sándor és Molnár Kálmán dr. kiváló előzékenységgel viselkedtek és minden tekintetben kifogástalanok voltak. Az egyik rendelkezésére bocsátotta lakását, a másik személyesen hozott vacsorát. Családját értesítették és az érintkezést közte és családjá között közvetítették.

Lengyel Zoltán dr. védő: A katonai tanácsstagok elfogatására történt-e intézkedés s ha történt, min hiúsult meg?

Lukachich: Nem tudom, ide tartozik-e ez?

Mondada dr. tárgyalásvezető: Nem.

Lengyel dr. védő még 3-4 kérdést tesz fel, amelyekről Mondada dr. megállapítja, hogy nem tartoznak ide s a tanu nem köteles válaszolni rájuk.

A tanut megesketik.

Kovács vizsgálóbíró öngyilkossága

Felolvassák Váry Albert dr. kir. főügyész átiratát, amely szerint a hadbírósg nyilvános főtárgyalásán néhai Kovács vizsgálóbíró néhány hátrahagyott levelét olvasták fel, melyek alkalmasak arra, hogy a kir. ügyészség két tagjának, Atzél Imre dr. főügyész-helyettesnek és Soóky József kir. ügyésznek hivatali működését ferde világításba helyezze. Kéri az ügyészség Minnich Károly törvényszéki orvos kihallgatását arról, hogy Kovács vizsgálóbíró öngyilkossága orvosilag milyen körülményekre vezethető vissza?

A bíróság elhatározza, hogy a kir. ügyészség megkeresésének helyt ad és elrendeli Minnich dr. tanukénti kihallgatását.

A rendőri nyomozás titkaiból

A következő tanu Ilosvay Gusztáv, a határrendőrség volt országos felügyelője, a következőket vallja: A nyomozás eredménye körülbelül az, hogy a jelentés a tettesek között jelölte meg Pogány Józsefet, a felbujtók között pedig Kéri Pált és talán Fényes Lászlót. 1919. augusztus 15-én jelentkeztem Perényi Zsigmond báró akkori belügyminiszternél, mint a belügyminisztérium rendőri főosztályának főnöke és ennek a nyomozásnak az eredményéről tettem neki jelentést. Ő megbízott azzal, hogy a budapesti rendőrségnél érdeklődjem a nyomozás iránt. Behívtam telefonon Matyasovszkyt, aki rendkívül izgatottan válaszolt és amikor betekintést kértem az iratokba, azt mondta, hogy azokra neki szüksége van, majd amikor

kértem, hogy ebben az ügyben meglehetősen erélyesen és sürgősen járjon el, kijelentette, hogy az ügy nélkülem is megy. Erre Perényi báró utasított, hogy levélben hívjam fel Mattyasovszkyt az ügy erélyes elintézésére. — Augusztus 29-én délelőtt a belügyminisztérium főosztályának főnöki teendője alól felmentettek, aztán áttettek engem a határrendőrséghez, hatáskör nélkül. Három-négy nap mulva kaptam a rendeletet, hogy a határrendőrség összes embereivel együtt rendelkezési állományba helyeznek, két nap mulva pedig nyugdíjaztak azzal, hogy az 1919 márciusban beadott kérvényem értelmében történi, pedig én nyugdíjazási kérvényt nem adtam be. Utánam állandóan kémkedtek. Megtudtam, hogy Angyal detektívfelügyelő intézkedésére figyelnek engem. Karafiáth államtitkárhoz fordultam, kinek intézkedésére a kémkedés megszűnt. Angyalnál egy listán voltam azok között, akiket a románok távozása után azonnal le kellett tartóztatni.

Mondada dr.: Lát ezen eljárás és a Tisza-ügyben folytatott nyomozás között összefüggést?

Hosvay: Csúpn azt tudom, hogy az az ember, akinek a levelet diktáltam és én megfigyelésnek voltunk kitéve.

Petrikovics százados: Szóval az a gyanúja, hogy azért nyugdíjazták, mert nyomozást folytatott?

Hosvay: Nekem a dolog határozatlan ebben a színben tűnt fel. **Littomericzky dr. százados hadbíró:** Ön Friedrich Istvánnal jó viszonyban volt, mielőtt a Tisza-ügyben nyomozott. Miért történt ez az elhűdülés?

Hosvay: Éppen ez az, ami az én gyanúmat felkeltette. A nyomozás előtt jelentkeztem Friednél, akkor kedves barátomnak szólított, szíves támogatását ígérte, azt mondta, jól esett neki, hogy az első voltam, aki nála jelentkezett, felmentésem után peitgenem fogadott.

Lengyel dr. védő kérdésére elmondja tanu, hogy neki feltétlen meggyőződése az, hogy a nyomozást a szó teljes értelmében elnyomták.

A tanut megesketik.

Tárgyalásvezető elrendeli Heltai Viktor fivére, Heltai László valamásának felolvasását.

Ausztria jóvátételi kötelezettsége

A Kereskedelmi Tudósító jelentései szerint Ausztria köteles Jugoszláviának és Romániának a béke ratifikálásától számított 3 hónapon belül 6000 fejőstehenet, 5000 borjut, 100 bikát, 2000 igás ökröt, 2000 sertést, 2000 igáslovat és 2000 birkát szállítani. Az osztrák Mező- és Erdőgazdasági Hivatal most a jóvátételi bizottsághoz fordult ennek a mennyiségnek a leszállítása végett. Az államhivatal kifejti, hogy a legutóbbi időben sem Amerikából, sem régi piacairól, Galiciából, Bukovinából, Horvát- és Csehországból, de a bojkott miatt Magyarországból sem kapott semmiféle állatot és így állatállománya jelentékenyen megapadt. Peldaképpen említi fel, hogy a fejőstehenek száma 255.000 darabbal csökkent. Ausztriának egy évtizedes békés fejlődésre van szüksége, hogy saját szükségletét fedezhesse állatállományából.

Az északi vörös hadsereg kapituláció előtt

A lengyelek visszafoglalták Bialisztokot — Az entente ultimátumot intéz Oroszországhoz

Bécs, augusztus 24. Varsói táviratok szerint az ottani lapok megerősítik, hogy az orosz északi vörös hadsereg, mely a 4-ik hadseregből és a 3-ik lovashadtestből áll és körülbelül 50.000 főnyi, felajánlotta a fegyverletételt, de a tárgyalások még nincsenek befejezve.

A lengyel csapatok megszállták Chorselent, amely helység Mlavától északkeletre 14 kilométernyi távolságra van. Miután a lengyelek elfoglalták Ostrow vasúti gócpontot, ezzel elválták Ostrolenkát és Bialistokot a vasútvonalban és megszállták ezeket a városokat. Az oroszok veresége előtt Bialistokba érkezett a lengyel szovjet három kijelölt tagja, de a város eleste után mind a három elmenekültek.

Bécs, augusztus 24. A *Neue Freie Presse* jelenti Berlinből: Königsbergből táviratozzák: A lengyelek északi szárnya tegnap elérte a Chorselen—Ostrolenka—Narew vonalat és a délre fekvő területet a Bug mentén Brestlitovskig. A lengyelek ma elfoglalták Bialistok városát. A 14. és 15-ik bolsevik hadsereg vissza-

vonulóban van az országhatár és az ostrolenka—bialistoki vasútvonal között. A határon átlépő orosz csapatok száma óráról-órára növekszik. Eddig körülbelül 10.000 ember lépett át a határon. Brestlitovsktól és Cholmától keletre a bolsevikiek még ellenállanak.

Bécs, aug. 24. (M. T. I.) A *Neue Freie Presse* jelenti Varsóból, hogy tegnap óta beláthatatlanul hosszú sorokban vonulnak végig a párosan a bolsevik hadifoglyok. Állandóan érkeznek foglyszállító vonatok keleti és déli irányból is.

Luzern, aug. 24. (W. T. C.) Az orosz szovjetkormányának a béke kérdésében tanúsított magatartása és a Kamenew békefeltételeiben foglalt újabb orosz követelések miatt az entente úgy határozott, hogy ultimátumot küld Moszkvába, melyre e hét végéig kell az orosz kormányának válaszolnia, mert különben az entente hadianyagok szállításával fogja támogatni Lengyelországot. Ez a határozat teljes győzelme a francia politikának.

Haller kultuszminiszter az új középiskolai rendtartásról

— Fővárosi tudósítónktól. —
Budapest, aug. 23.

Az új középiskolai rendtartás, melyet már csaknem husz esztendeje terveznek, most végre elkészült és e hónap 18-án már átment a minisztertanácsra. Haller István kultuszminiszter szíves volt velünk megismertetni az új rendtartás fontosabb rendelkezéseit, melyek annál figyelemreméltóbbak, mert kívánatos, hogy arról a szülők mielőbb értesüljenek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur munkatársunknak a következőket mondta:

— A gimnáziumok és reáliskolák mostani rendtartása még az 1890. évből való, tehát harminc esztendő. E nagy idő alatt, természetesen, sok tekintetben elavult és nem felel meg a modern pedagógia követelményeinek. Már 1903-ban megbízták az országos közoktatási tanácsot, hogy foglalkozzék a középiskolai rendtartás revíziójával. Ezek a munkálatok 1910-ben el is készültek, de nem lettek sem végleges formába öltve, sem előterjesztve. A folyó évben a munkálatot elővettük és miután azt az illetékes szakkörökkel letárgyaltuk és megfelelően módosítottuk, az készen áll.

1916-ban megjelent már a rendtartás egyik része, a leányközépiskolák rendtartása, úgy, hogy ennek következménye lett is bizonyos diszparitás a leány- és fiúközépiskolák között, amennyiben az egyik új, a másik a régi rendtartás alapján állott.

Most megjelenik az egységes rendtartás, amelynek a régítől való főbb eltérései a következők:

1. Az új rendtartás is megkívánja a már rendeletileg szabályozott felvételi vizsgát.

2. Megállapítja a rendtartás, hogy a felvételnél a helyben lakó növendékek, továbbá a felekezettek által fenntartott iskolákban az

illető felekezethez tartozó tanulók a felvételnél előnyben részesítendők.

3. A fiúközépiskolákba beirt leánymagántanulók bizonyos előfeltételek mellett, a testgyakorlat kivételével, az összes tanítási órákon résztvehetnek.

4. A középiskola ötödik osztályába csak a negyedik osztályt sikerrel végzett azon tanuló léphet, akit a tanári testület a középiskola felsőbb osztályaiban való haladásra képesnek ítélt. Ezentúl tehát a negyedik osztályban a tanuló két bizonyítványt kap, megkapja az osztálybizonyítványt és kap egy bizonyítványt arról, hogy a tanári testület képesíti-e arra, hogy az ötödik osztályba beiratkozhassék.

5. Egy-egy osztály létszámát a fiuknál 60, a leányoknál 40 tanulóban állapítottuk meg. Ennek a létszámnak a túllépése a fiuknál teljesen eltiltatik, a leányoknál kivételes esetben 45 föig megfog engedtetni.

6. Az igazgató mellé, aki a tanulmányi ügyek vezetője, ki fog nevezetni egy helyettes igazgató, aki az adminisztrációs ügyek intézésében segít az igazgatónak.

7. Az a tanuló, aki valamely osztályban mint ismétlő két, vagy több rendes tárgyból elégtelen jegyet kapott, az osztályt többé nem ismételheli, mint magántanuló sem.

8. Az olyan tanuló, aki középiskolai tanulmányai folyamán már két osztályt ismételt, harmadszori bukás esetén tanulmányait középiskolában nem folytathatja.

9. Magánintézetben magántanuló többé nem vizsgálhat. Végül még a miniszter a következő tervezett intézkedésről tájékoztatott bennünket:

— Mivel a tandíjmelés igen lényeges lesz, ami az általános drágulással és az állam pénzügyi helyzetével magyarázható meg, úgy intézkedünk, hogy a köztisztviselők gyermekei ennek a tandíjnak csak egy alacsony hányadát fizessék.

A proletárodiktatura által okozott károk

Értesitem az érdekelteket, hogy a proletárodiktatura által okozott károk bejelentéseit már csak e héten fogadja el a városi történelmi levéltár (Városháza, földszint 5. sz.)

Bejelentendő minden kár, még a legcsekélyebb is, melyet kereskedők, iparosok, gazdák vagy más egyének rekvirálás, lopás, üzlebezárás, üzemkörülatózás, munkabéremelkedés vagy bármely más címen a proletárodiktatura következtében szenvedtek.

Bejelentendők a szovjet 200 és 25 koronások értékesztéséből származó károk is.

A mai naptól kezdve bejelentési idő hétköznap d. e. 8—12. és d. u. 3—6., vasárnap d. e. 9—12.

Debrecen, 1920. aug. 24.

A városi tanács megbízásából:
Csobán Endre, főlevéltárnok.

Gipsz, pala, betoncsövek, portland- és román-cement kapható. — Mindennemű betonmunka és palafedés készítését jutányosan vállaljuk **Singer és Társa**
Vár-utca 7.

A berettyóujfalui kommün-vezérek

Törvényszéki tárgyalás

Berettyóujfalu községnek a proletárodiktatura idején volt vörös diktátusai állottak ma délelőtt a debreceni törvényszék ötös tanácsa előtt, különböző büncselekményekkel vádolva. Összesen tizenegy vádlott került a vádlottak padjára: **Gulyás Mihály** földműves, a berettyóujfalusi direktorium elnöke, **Kaetsler Mór** lakatos, munkástanács tag, **Varga Mózes** tanító, a munkástanács elnöke, **Weiszberger Armin**, a *Hangya*-szövetkezet berettyóujfalusi csoportjának igazgatója, **Ótvös Imre** és ifjabb **Gulyás Mihály** vörösörök, **Kemény Lajos** és **Grosz Ernő** vörös katonák, valamint **Papp Gábor**, **Rácz Sándor** és **Varga András** munkástanács tagok voltak a vádlottak.

A királyi ügyészség vádirata szerint **Kreiser** és **Varga** több ízben igazolt beszédeket tartottak a községben, miközben a többi közt felhívták a népet, hogy a jegyzőket akasszák fel, a földet vegyék birtokukba, stb. Ezenkívül **Varga** egy, a tanácskormány rendeleteiből összeállított kivonatot, mint rendeletet küldött el 18 községbe, a saját névalírással; ezt az iratot **Weiszberger** is aláírta. Az ügyészség ezért igazat vádolja őket. Külön két rendbeli hatóság elleni erőszak büntetével vádolja az ügyészség **Varga Mózes**et, aki **Fráter László** főszolgabíró és **Vadelyi Sándor** szolgabíró kényszerítette, hogy a munkástanácsnak dolgozzanak, és a tanácsköztársaság nevében hozzanak ítéletet. Ötvös és ifjabb **Gulyás Mihály** résztvettek a berettyóujfalusi csendőrök lefegyverzésében, miközben **Gulyás** két pár csizmát is elvitt; ezért hatóságelleni erőszak, illetőleg lopás büntette címen vonták őket felelősségre. A többi vádlottak részint azért kerültek a törvényszék elé, mert a vörösöktől fizetés címén illetéktelenül pénzt vettek fel, részint egyéb büncselekmények miatt.

A ma délelőtti főtárgyaláson a vádlottak nagyobb részt beismerték a vádiratban foglalt büncselekmények elkövetését. Egyedül **Gulyás Mihály** tagadja, hogy a vádiratban neki tulajdonított igazgató kifejezéseket használta volna.

Legjobb cipőket készít

Grünwald

cipőüzeme, Sas-utca 4. szám.

Ezután a tanúk kihallgatására került a sor. Összesen negyven tanút hallgatott ki a bíróság, köztük Eszenyi László jegyzőt, Fráter László dr. főszolgabíró, Vadányi János dr. szolgabíró, Balla Antal zsákai jegyzőt, Veress Gyula tanítót és számos parasztgazdát és földművest, akik nagy részt terhelő vallomást tettek.

A tanúkihallgatások után Nagy Kálmán dr. ítélőtáblai bíró elnök a főtárgyalást félbeszakította és annak folytatását délután négy órára tűzte ki.

Délután a perbeszédre került a sor, amelyeknek meghallgatása után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza. Az ítéletet a késő esteli órákban fogják csak kihirdetni.

A felsősziléziai anarchia

A tartomány legnagyobb része a bandák kezén

Bécs, augusztus 24. (M. T. I.) A *Neue Freie Presse* jelenti Berlinből: Az *Acht-Uhr-Abendblatt* ezt írja a felsősziléziai helyzetéről:

A szövetségesek bizottsága elutasította német lakosság követeléseit, csupán azt közölte vele, hogy minden intézkedést megtett a határ megvédésére és a lakosság lefegyverzésére. A lefegyverező akció eredményét eddig nem lehet észrevenni.

A lengyel bandáknak sikerült Felsőszilézia nagyobb részét elfoglalniok. Kattowitz, Oppeln és Beuthen az egyedüli városok Felsősziléziában, melyeket még nem tudtak hatalmukba keríteni. Felsőszilézia járásai mindenütt a lengyel felkelők az urak és ma este sikerült nekik Pless, Leiwén és Tarnowitz helységekre is benyomulniok.

Szombaton délután óta Felsőszilézia valamennyi községben szüntelen a munka. Ribnikben a szövetséges csapatok és a lengyel felkelők fegyverszünetet kötöttek, amely délből 12 órakor járt le. Ribniket egészen körülkerítették a lengyelek.

Száraz kolbász, pácolt paprikás szalonna és csemege: sajt különlegességek ::
CSIGE KÁLMÁN
finom hentes-csemegeüzletében,
Batthyányi-utca 6. szám

HIREK.

— A külföldi honosok összeírása. Felhívjuk a Debrecen város területén és külsőségein tartózkodó összes külföldi honosokat, (azokat is, akik a rendőrség 67. számú szabályában valamely napra már számot kaptak) hogy összeírás végett folyó hó 25. 26. és 27-én jelenjenek meg a rendőrségen, I. em. 66. számú szobában. Rendőrség.

— A Jellinek-féle valutacsalás. Budapesti tudósítónk jelenti: Az ismeretes valutacsalás ügyében folytatott nyomozás megállapította, hogy Jellinek Morton Arad felé szökött. Létei Gusztáv bankigazgatót 1 millió korona biztosíték letétele után ma szabadlábra helyezték.

— A közalkalmazottak beszerzési csoportjának közleményei: A tisztviselői etkezédtől 1920 szeptember 1-én üzembe helyezték. Mint-hogy 50–60 jelentkezőért az étkezde üzemét fenntartani nem lehet, tagjainkat saját érdekükben felhívjuk, hogy folyó évi augusztus 27-én délután 6 óráig, amennyiben az étkezdet igénybe venni óhajtják, az Uránus-mozgóban levő irodánkban je-

Titokzatos rablógyilkosság a vámospércsi országúton

Az áldozat és a tettes is ismeretlen

Borzalmas és titokzatos bűnténynek jött nyomára tegnap este a vámospércsi csendőrség. A bűntett körülményeit és részleteit egyelőre még nem ismerik a nyomozó hatóságok; a jelek után ítélve, a megindított nyomozás igen nagy nehézségekkel fog járni a titokzatos ügyben, amelyeknek eddig még nemcsak a tettesei, hanem az áldozat személye és neve is ismeretlen. Az eddig napvilágra került adatok a következők:

Egy csendőr-járőr tegnap este a vámospércsi nyirábrányi országúton cirkálva, az uttestől nem messze egy kubikgödörben a vízben fekvő egy már felosz-lásnak indult férfi hullát talált. Rögtön meg lehetett állapítani, hogy a holttest már legalább 6–8 napja fekszik a vízben észrevétlenül, míg most végre a csendőrök ráakadtak.

A holttest jobb arcán és hátul a nyakszirten puská- vagy revol-

ver-golyó ütötte lötl seb látszik. A meggyilkolt férfi 25–30 éves lehetett, ruházata után ítélve, a középosztályhoz tartozik. Zsebeiben semmiféle értéktárgyat, vagy írást nem találtak, aminek folytán személyazonosságát még eddig nem lehetett megállapítani. A jelek szerint valószínűleg rablógyilkosság történt az országúton; az eddig még ismeretlen tettes vagy tettesek áldozatukat először meggyilkolták, majd kifosztották; azután beledobták a vízzel telt kubikgödörbe.

A vámospércsi csendőrségről tón táviratban értesítette a debreceni a rendőrséget a borzalmas bűntényről, és felhívta hogy a tettesek felkutatására és az áldozat személyazonosságának megállapítására. A debreceni rendőrség teljes apparátussal fogott hozzá a nyomozáshoz, hogy a titokzatos rablógyilkosság részleteit és körülményeit minél előbb felderít-hesse.

lentkezzenek, Étkezési díj, mely a hó 1-én fizetendő, egy hónapra 445 korona és a naturaliak, melyekből a tagok egy étkezésre visszavásárolhat-nak. További felvilágosítások az Uránusban levő irodánkban kap-hatók.

Értesítjük tagjainkat, hogy az új lisztkönyveket augusztus hó 25-től kezdődőleg 8 nap alatt délután 4–6 óráig a pénzügyi széképület II. em. 10. sz. helyiségében beszedjük. Tes-tületekhez tartozók lisztkönyvei egy tömegben és pedig a név, állás, tag-sági és kedvezményes igazolvány száma, a lisztkönyvek darab száma és sorszáma tartalmazó két példányu kimutatással hozandó be.

Folyó hó 26. csütörtöktől kezdve nem kedvezményes áru tűzifát fogunk kiosztani d. u. 4–6 óra között a pénzügyi palota földszint 11. sz. helyiségében. A kedvezményes igazolvány felmutatandó. Azok, akik, bárholonnan ellátásban részesülnek, itt utalványt nem kaphatnak.

— Házasság. Aszódy Mór és neje tudatják, hogy leányuk, Magda és Nusbaum Adolf ur folyó hó 29-én d. u. fél 4 órakor, József kir. herceg-utca 39. sz. a. házasságot kötnek. Mely ünnepélyre barátait és ismerőseiket tisztelettel meghívják.

— Telefon-kényszerkölésön Németországban. A július 1-én életbeléptetett német postatörvény szerint minden telefon-főállomás tulajdonosa 1000 marka, minden mellékállomás tulajdonosa 200 marka kölcsönt tartozik jegyezni. A kölcsönt 4 százalékkal kamatoztatják. Ha az előfizető kilép a hálózatból, a jegyzett összeget visszakapja.

— Főlemelték az anyakönyvi díjakat. A belügyminiszter az anyakönyvi kivonat kiállításának díját egy, illetőleg 2 koronáról 10, illetőleg 20 koronára, a családi értesítő ille-tőleg az arra vezetett záradék kiállít-ásának díját illetőleg 2 koronáról 40, illetőleg 10 és 20 koronára emelte fel.

— Alapítvány a szegényház részére. Kiss Józsefné földesi lakos 2000 koronás alapítványt ajánlott föl a debreczeni városi szegényház ja-vára azzal, hogy a kamatokból minden év augusztus 14-én megjavítsák az ápoltak kosztyát. A tanács az ala-pítványt elfogadta.

— Felvételi vizsgálat az állami reáliskolában. Azok a négy elemi osztályt végzett tanulók, akik a reál-iskola I. osztályába kívánának lépni, jelentkezzenek f. hó 25-én és 26-án d. e. 8–11-ig az igazgatóságnál. A felvételi vizsgálat f. hó 27-én és 28-án lesz; díja 12 K. Bővebb felvilágosítást a jelentkezéskor ad az igazgatóság.

— Forradalmi emlék. A debreceni ékszerészüzleteket tegnap délelőtt sorra felkereste egy top-rongyos öltözetű, szánalmas kül-sejű férfi, aki a hóna alatt ha-talmas, körülbelül egy kilogram súlyu ezüsttálcát cipelt. Számos üzletben kínálta eladásra a tálcát, amelyet azonban, tekintettel az eladó kevés jóval biztató kül-sejére, sehoh sem vettek meg tőle.

Halász Nándor ékszerész azután, mikor nála is próbálkozott, rend-őrt hívatott és a gyanus férfit átadta a rendőrségnek. Előállították a rendőrségre, ahol megállapí-tották, hogy Machovics Balázs a neve, nyíruihálydi suszter, az 5–6000 korona értékű tálcá pedig még 1918 novemberben, az akkori fosztogatások idején ju-tott a birtokába. Az eljárás meg-indult ellene.

— A lopott hegedű. Folyó évi május 6-án a Royal-szálló közelében egy 17 éves fiú az utcán eladott egy arra járó férfinak egy hegedűt 150 koronáért. A hegedű, amint a rendőrség most megállapította, lopásból származik; a rendőrség emel-fogva felhívja az ismeretlen vásárlót, hogy a hegedűt szolgállassa be a rendőrségen. Bardócz András rendőrfel-ügyelőnek, II. emelet 78. számú szo-bában, ahol megtérítik neki a 150 korona vételárát és ezenkívül még 1000 korona jutalmat is adnak neki.

— A budapesti tőzsde. Értékpap-irok árfolyamai: Magyar hitel 1770—1708, Jelzálogbank 483, Leszámitó-ló 775—820, Hazai 670—682, Agrár-bank 890—900, Angol-magyar 900—890, Magyar-olasz 400—408, Borsod-Misk. 2600—2630, Güzella 1725—55, Concordia 1950—2040, Beocsini 4425—50, Salgó 6870—575, Ganz vill. 3400—3300, Ganz-Danub. 16300—100, Ri-ma 3409—390, Hazai faterm. 5450—350, Ostermaló 990—1010, Nasici 13500—100, Adria 13700—500, Atlan-tica 5200—350, Közúti 1485—40, Le-vante 4300—250, Délvasút 706—710, Allamvasút 3450—650, Trust 1420—1380, Cukor 10.900—11.500, Gummi 3100—3200, Papír 2675—580.

Idegen valuták: Napoleon 800—758, Font 825—835.50, Dollár 240—235.50, Francia frank 16—16.32, Már-ka 4.86—4.82, Lei 5.53—5.29, Lira 12.10—11.65, Romanov 3.17—3.04, Szo-kol 3.72—3.80, Dinár 9.10—8.90.

— Eredeti Singer Centrál Bob-bin sülyesztő és egyszerű varrógé-pek, házi és ipari használatra érke-ztek. Varrógép alkatrészek, tűk és fi-nom gépolaj kapható. Mindenféle rendszerű varrógépek javítását elvál-laljuk. Singer Co. varrógép r.-t. Debreczen, Piacz-u. 79.

— Nem termelők figyel-mébe. Saját érdekükben figyel-meztetjük az érdekelteket, hogy hatósági lisztellátásra csak azon nem termelő személyek és ház-tartások jelentkezhetnek, akik gabonával, illetve liszttel ellátva nincsenek. Azok, akik háziszük-ségletükre gabonával rendelkez-nek, örlési tanusítványukat az illetékes lisztirodáknak vehetik át, ők is tartoznak azonban ez alkalommal nem termelő lapjai-ukat kitöltve beszolgáltatni. Köz-élelmezési ügyosztály.

— A n. é. hölgyközönség szí-ves tudomására hozzuk, hogy velour és filicz-kalapok átformálásához a legújabb Modell-formák már megérkeztek. Női kalapok átfor-málása, tisztítása és vasalása 8 nap alatt Kalapüzem, Piacz-utca 9. szám alatt.

— Cinabar jön. A jövő hét eseménye Cinabar.

— Legrosszabb nyakkendőit ujjaláakítják Kolosné nyakkendő-teremben, Rákóczi-utca 23.

— Iskolai cipők, fiu és leányka Lindenfeldnél, Kossuth-utca 4

— Szülők figyelme! Az iskola idényre a legerősebb gyermek cipők óriási választékban a legolcsóbb árak mellett a Weinberger cipőgyár Piac-utca 65 szám alatt levő üzletében szerezhetők be.

SZÍNHÁZ.

Mária Magdolna bibliai történet öt felvonásban, közkívánatra még ma szerdán utoljára mutatja be az Apolló.

Tizennegyedik (Az utca fia) amerikai történeti felvonásban ma utol-jára az Urániában.

A püspök atyafisága

— Regény. —

Írta: IVÁNYI ÖDÖN. (131.)

Kanut néhány rövid kérdést tett, egy pillanatig gondolkodott és készen volt határozatával.

— Megteszem, ha megtehetem. Együtt megyünk a rendőrséghez. Jól tette, hogy felkeresett. Ha a dologról tudtam volna, már kor-ábban intézkedem.

Megnézte óráját.

— Még nincs egészen éjfél. Ne-gyed óra múlva szabad lesz az alyja. Magam is azt hiszem, nincs része a szociálista mozgalomban, ami a rendőrséget most annyira izgatottá, gyanakvóvá teszi. Kérem, csak egy pillanatig legyen türe-lemmel.

Azzal átment a másik szobába, behívatta leendő apósát s egy pár szóval megmagyarázta annak, hogy mi dologban kell egy rövid félórára eltávoznia innen.

Gridi Biás azt hitte, érti ezt a sietséget. Teringtet! Ha az em-ber miniszter, csak nem hagyja becsuktni az atyafiságát. Mit mondana a közönség, ha olvasná a lapokból: Érdekes vendége volt ma éjjel a rendőrségnek. Bacsó ur, Bacsó miniszter rokona, aki a szociálista üzelmekben való részesség gyanújából... stb. Ezt bizony tanácsos megakadályozni, ha lehet. Annyira belátta a siet-ség helyes voltát, hogy ő maga segített leendő vejére földadni a felöltöt s ő maga adta ki a ren-deletet, hogy a fogat álljon elő...

— És mikor visszament vendégei körébe, olyan arccal, mint aki sokat mondhatna, ha nem kellene hallgatnia, így adta meg a magya-rázatot a vőlegény eltűnéséhez:

— A miniszternek itt sem hagy békét a politika. Ilyenek a nagy emberek. A jegyesük mellett sincs pihenésük. A nyilvánosság onnan is elszólítja őket... Husz perc

Cipők legjobb minőségben készen és méret után olcsón beszerezhetők. **Grünwald-cipőüzem** Sas-utca 4., Kölcsönsegélyző-épület.

mulva újra itt lesz a völegény köztünk.

Azzal tréfás komolysággal fordult leányához:

— Kisasszony! Aki politikushoz készül férjhez menni, az szokják hozzá jó korán, hogy az urát csak félig bírja, mert az félig a nyilvánosság. Tessék megszokni ezt az osztozkodást.

Az öreg örmény jóízűen nevetett a maga ötletén, de a szép Hajnal csak mutatta, hogy nevet. Meg volt sértve, meg volt bántva. Vagy az apja hazudott, vagy a völegény. Egyik közülük rá akarja szedni őt. Nem tudta, hogy a kettő közül melyik vétett ellene, csak azt érezte, hogy kis szíve a fűző alatt végtelenül el van keseredve.

A miniszter fogata simán, könnyen gurult ki a világos kapualjából s rohogva vágatott bele az utca vizes homályába.

A kék medve, amióta prémét visel, nem bámult még így — utnak indult fogat után... A miniszter, mint szent Pál az oláhokat, itt hagyja a társaságot és elkocsizik egy utcáról beszaladt, sáros cipős, csatakos dámával. A diszportás odavolt e megfoghatatlan jelenettől. De még inkább elbámult, mikor a kapualjából kihajolva — észrevette, hogy az a fiatal ember, ki az imént kétszer sétál el a kapu előtt, a fogat után iramodik és szaladva követi. A kék medvét e végső scéna úgy magával ragadta, hogyha a bunda és bunkó nem állanak útjában, ő maga is szaladni kezd, hogy elcsipje azt a gyanus embert, aki veszedelmes célzatossággal vetette magát a miniszteri kocsi után.

A szaladó fiatal Kengyel Valér volt, ki nyomon követte Veront a Biás-ház kapujáig. Láta, amint Veront fölvezették a lépcsőn, láta, amint Kanut kíséretében visszatért s látta őket beülni egymás mellé a fogathoz. Sejtette, hogy valami rendkívüli történt és fog is még történni... És mintha korbáccsal vágta volna: kényszerítve volt rá, hogy a kocsi után szaladjon. Szaladt, amíg sznszszal bírta. Akkor vette csak észre, hogy amit tesz, örültség. Versenyt futni gyalog — két telivér kocsióval!...

Uj zeneművek DALOK.

- Horthy Miklós üzenete. Dal a turulmadárról 13:80
- Magyar tavasz téged várunk 13:80
- Piros hajnal, fehér álom, zöld remény 13:80
- Busulj, busulj édes hazám szövege és zenéje gróf Andrássy Gyulánétól 17:25
- Kolozsvár, Kassa 13:80
- Nem! nem! soha! 16:50
- Vissza sirom lelünk minden sóhaját 13:80
- Csak ennyi volt 17:25
- Gyöngyvirág 13:80
- Altató dal 13:80

Kaphatók: HEGEDŰS ÉS SÁNDOR irodalmi és nyomdai r.-t. könyv- és zeneműkereskedésében, Piac-u.

Női és férfi kalapok ujjalakítása
Piac-utca 9. sz.
Városi és állami tisztviselők előnyárban részesülnek.

Uj lisztkönyveit

lisztre és kenyérre

a „**KORONA KENYÉRGYÁR**”

lerakataiba adja be.

Hatvan-utca 17. sz.
Sas-utca 3. szám.
Szent Anna-u. 49. sz.
Péterfia-u. 60. sz.

Szakképzett, megbízható raktárnokot

keresünk fűszer-, gyarmat- és lehetőleg rövidáru szakmából, aki üzletfelek látogatására is alkalmas.

Gyulavidéki Kereskedelmi R.-T. **GYULA.**

Óra- és ékszerjavító műhely

Hubyadi-utca 12. sz.
8 nap alatt mindenféle javítást jótállás mellett elkészítik

KOHN MÓR.

Friss tojást

kisebb-nagyobb mennyiségben napi árban állandóan veszek. Vidéken bevásárlókat keresek.

Pollák Zsigmond
tojásnagykereskedő Debrecen, Miklós-u. 13.

Női és gyermekruha varrást

legkényesebb izlésnek is megfelelően, plüssözést gyorsan és pontosan készít olcsó árban

Naményi Bözsi
varrodája :: Miklós-utca 1.

Iskolaszerek

lámpaüveg, festék-, fűszer-, gyarmat- és rövidáruk, műszaki cikkek és mezőgazdasági eszközök, takaréklüzhelyek, férfi és női cipők jutányos árban kaphatók a

Gyulavidéki Kereskedelmi R.-T.-nél **GYULA** (a városközponttal szemben.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15— minden további szó K 1:50. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTELI.

Ócska ólmot tisztított állapotban bármily mennyiségben (10 kgtól) veszünk. — Cím a kiadóban.

Elsőrendű tűzifát nagyobb mennyiségben veszünk. Árjajánlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

ELADÁS.

Mérték szerinti kész ruhák legolcsóbban beszerezhetők Moskovits, Hatvan-u. 5.

Fűszerüzletnek való fiókos stélázi eladó. Értekezni Széchenyi-utca 6.

Egy alig használt ujonnan át-dolgozott erős könnyű bőrfedeles hintó kocsi, mely egy ló után is alkalmas, vidéken eladó. Cím a kiadóban.

25 méter papír és pamut kelme egy tételben jutányosan eladó. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó 2 nagy Meidlinger-kályha teljesen jókarban. Alkalmas gyári, pénzügyi, vendéglői vagy más nagyobb helyiség fűtésére. Fűthető fával vagy szénrel. Megtekinthető a kiadóban.

Tiszta egész ives makulatura papír (ujság) kapható lapunk nyomdájában.

Egy kitűnő zongora és egy írósztal eladó Csapó-u. 35. balra az udvarban.

Dar. és oltott mész, **menyezet nád,** Port. és rom. cement

fedéllemez, egy vég 344 kor. foly. homok, budai föld

kutgyűrűk, vakol. kőpor, gipsz.

Ternolit pala
Bethlen-utca 23. sz.

8000 drb vályog, tetőfedésre alkalmas kaka nagyobb mennyiségben eladó. Levélben bővebbet. Nagybutykapusztai bérgazdaság. Ujfehértó.

Jó esaládból 3 diákot teljes ellátásra elvállal élelmiszer és fizetésért izr. uri család. Cím a kiadóban.

Kovács József

fuvarozási vállalata elvállal áru és bármilyen fuvarozást stráffal és szekérel. Személyszállítást hintóval helyben és vidékre.
Iroda: **Csapó-u. 8. sz.**

Kovács- és kazánszerelő,

akácóműfát,

román-cemento, tűzifát

waggontételben és métermázsanként oo azonnali szállításra ajánlok. oo

Polyánszky Orest

tűzifa- és szénkereskedő, Szoboszlai-ooo ut 1., Miklós-utca végén. ooo

Videki rendelést is eszközölk.

Ujabbban érkeztek

mindenféle ruházati cikkek, u. m. kitűnő **harisnyák, harisnyakötők, tartós iskolai és Baby-cipők, gyönyörű Yambók** minden színben, **szövet-sapkák, ruhák, fekete klottkötények, hajszallagok, ujjastrikók, őszi szvetterek, gyermek fehérneműk. Mérsékelt árak.**

D. HEGEDŰSNÉ

Gyermekdivatházában
Simonffy-u. 2. sz.

Iskolaruhák és kabátok készítését megrendelésre mérték után, saját anyagból, olcsó árban vállaljuk.

Eladók:

egy férfi szakett, egy kizárt hegedű, egy finom kivitelű vonó, egy nikkelezett összerakható kottaállvány, egy arany nyakkendő, egy női drapp grenadin ruha, egy női felöltő és egy színházi női gyöngyház láncos Rákóczi-utca 28. keresztépület.

Alig használt 33-as és 35-ös gyermekcipők eladók László Imre, Miklós-u. 4.

Friss élesztő kapható a reggeltől órákban Rosenthal Sándornál, Csapó-utca 19.

Egy alig használt fényezett hálószoba elutazás miatt sűrűsödött eladó Eötvös-utca 64.

Gordonka kitűnő hangú eladó. Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

Eladó Stock-rendszerű és hasonló szántógépekre árjajánlatot kér L. Lukács Vilmos Nyiregyháza.

KERESLET.

Jó esaládból 3 diákot teljes ellátásra elvállal élelmiszer és fizetésért izr. uri család. Cím a kiadóban.

Izr. nevelőnőt

keresek fiam és leányom mellé, ki őket a polgári iskola 3-ik osztályából a jövő tanévben felelősség mellett le is vizsgáztatná. Árjajánlatot kérek igényei megjelölésével. Lindenfeld József Pocsaj, Bihar megye.

Egy tanuló fiú felvétetik Adler szücs mesternél, Széchenyi-utca 40.

Uri zsidó család elvállalja intelligens szülők gyermekét élelmiszer ellenében, hol német zongora oktatásban is részesülhet. Cím a kiadóban.

Azonnali belépésre jó fizetéssel állandó alkalmazásra pinter felvétetik Széchenyi-utca 29. sz.

VEGYÉS.

Aranyat, ezüstöt, briliánsokat legmagasabb árban veszek Schiffmann ékszerész, Piac-utca 67.

4 szobás családi házat megvételre keresek. Közvetítőt díjazok. Cím a kiadóhivatalban.

Kifutó fiú lapunk kiadóhivatalában szeptember 1-ére felvétetik.

Egy kules-csomag találtatott tegnap a Rákóczy-utcán. Tulajdonosa átveheti lapunk kiadóhivatalában.

Izlet kóser koszt kapható bentékezésre és kihordásra. Ugyanott tanuló gyerek teljes ellátást kaphatnak. Piac-u. 71. keresztépület.

Szorgalmas, nagy családú tisztviselő, bármely neki való olyan foglalkozást keres, melyet lakásán elvégezhetne. Szives árjajánlatot kér a munka mineműségének megjelölése mellett «Szorgalmas» jellegre a lap kiadóhivatalában.

Végzett tanítónő elvállal elemi és polgári iskolai tanulókat német és zongora oktatást is nyújt. Cím a kiadóban.

Egész házat bérelnék udvarral a város belterületén, vagy a közeli külsőségen azonnali vagy későbbi beköltözésre. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

Kalapformáló

műhely
Piac-utca 79.
KOHN HELÉN

kalapszalonzában

legujabb becsi modellek után velour-, filc- és bársonykalapok formálását, festését jutányos árban nyolc nap alatt készíti.

Felelős szerkesztő:

Dr. HEGEDŰS LORÁNT.

Kiadó:

HEGEDŰS ÉS SÁNDOR

irodalmi és nyomdai részv.-társ.